

Izhaja trikrat na teden v šestih izdanjih, in sicer: vsak torek, četrtek in soboto, jutranje izdanje opoldne, večerno izdanje pa ob 3. uri popoldne, in stane z uredniškimi izrednimi prilagami ter s „Kazipolom“ ob novem letu vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto 13 K 20 h, ali gld. 6-60
pol leta 6 „ 60 „ 3-30
četrť leta 3 „ 40 „ 1-70

Posamične številke stanejo 10 vin.
Naročnino sprejema upravnništvo v Gosposki ulici št. 11 v Gorici v „Goriški Tiskarni“ A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 9. do 12. ure. Na naročila brez dopolnane naročnine se ne oziramo.

Oglašni in poslanice se računajo po pet-črtah, če tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. — Večje črke po prostoru. — Reklame in spisi v uredniškem delu 15 kr. vrsta. — Za obliko in vsebino oglasov odklanjamo vsako odgovornost.

Naročnino in oglašje plačati loco Gorica.

SOČA

„Vse za omiko, svobodo in napredek!“ Dr. K. Lavrič.

Uredništvo

se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. Z urednikom je mogoče govoriti vsaki dan od 8. do 12. dopoldne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dop. Upravnništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 11.

Dopisi naj se pošiljajo le uredništvu.

Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravnistvu.

„PRIMOREC“

izhaja neodvisno od „Soče“ vsak petek in stane vso leto 3 K 20 h ali gld. 1-60.

„Soča“ in „Primorec“ se prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz v Solaki ulici in Jellersitz v Ninski ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma in Pipan v ulici Ponte della Fabbra.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

(Večerno izdanje.)

»Gor. Tiskarna« A. Gabršček (odgov. Iv. Meljavec) tiska in zal.

Nov glas o duhovščini in politiki.

Svoj čas smo beležili znamenite besede blagopokojnega dalmatinskega nadškofa Careva o duhovščini in politiki, beležili smo potem zlate besede kremonskega škofa Bonomellija, ki se strinjajo z onimi Careva ter s tistim naziranjem, katero smo mi vedno povdarjali gledé javnega delovanja duhovščine. Sedaj pa čujemo zopet nov glas, in sicer glas, ki je sličen onima prej imenovanim cerkvenim dostojanstvenikom ter se zлага z našim v lepo harmonijo. Na pastoralnih konferencah škofije St. Pölten se je sklenilo namreč glede razmerja duhovščine do politike to-le:

Pri uporabi političnih pravic so duhovščini stavljene gotove meje, ne samo v splošnem pravem zakonu, nego tudi vsled obzirov, ki jih ji določata stan in poklic duhovskih.

Nikdar ne sme duhoven pozabiti, da je predvsem dušni pastir, in sicer za vse župljane, torej tudi za politične nasprotnike. Tudi tem naj se omogoči, da morejo svojemu dušnemu pastirju v svojih verskih zadevah zaupati vzlic svojemu političnemu nasprotstvu. Zato jih duhovnik ne sme osebno zaliti.

Potemtakem se duhovnik ne sme postavljati v ospredje politične agitacije ter ne sme biti nikdar tako strasten, brezobziren in vse meje dostojnosti prezirajoč agitator, kakršen je danes marsikdo.

Vse čisto politično, vse osebno in vse, kar se ne strinja s svetostjo kraja, naj se ne govori s prižnice.

Pri pobujanju političnih društev in pri zagovarjanju ali podpiranju prijateljskih društev naj ne rabi duhovnik nepoštenih ali neplemenitih sredstev, naj loči strogo stvar od osebe ter naj kaže v svojem uradnem vedenju pa tudi privatno odkritosrečno naklonjenost do ljudi ter naj jim bo dostop do njega odprt in lahak.

To so pač besede, kakoršne smo mi rabili v naši javnosti že šestkrat in s katerimi se strinja tudi pastoralna konferenca škofije St. Pölten. To so besede, kaj vredne,

ker označujejo izvrstno tudi naše razmere v goriški deželi.

Kaj nimamo mi duhovnikov, ki pozabljajo, da so pred vsem dušni pastirji, in sicer za vse župljane, torej tudi za politične nasprotnike? Da, imamo jih, in spozabili so se, prevzeti politične strasti, celo tako daleč, da so odrekli zakramente na zadnje uro možem drugega prepričanja. Slisalo se je celo: „Te bo pa Tuma previdel, kadar boš krepal“. V tako ekstazo je zapeljavala duhovščina politična strast pri zadnjih volitvah v deželni in državni zbor. So politikujoči duhovniki, ki s takim postopanjem onemogočujejo, da bi jim mogel zaupati politični nasprotnik v svojih verskih zadevah. Za tega imajo le prtel in hudiča, ako se jim noče slepo pokoriti, ako noče z njimi na volišee kakor ova za pastirjem, marveč voli po svojem prepričanju, in za tega imajo osebno žaljenje, katero izvršujejo zlasti v cerkvi in v časopisih. Koliko ljudi je radi tega že bežalo iz cerkve, koliko dopisov smo že preobčili v tem pogledu, koliko pa je takega na to stran, kar je ostalo sploh doma v vasi. Kaj vse so že izrekli naprednjakom, kako so že lagali in obrekovali, natočevali itd., tega ni mogoče popisati. Posebno huđi med njimi so neke vrste agitatorji, kateri so res strastni, brezobzirni in vse meje dostojnosti prezirajoči, in sicer v najvišji meri. Tak, „kakršen je danes marsikdo“, ne bi smel biti. Ali so, in čudovito so goreči, kadar je prilika, da se postavljajo v ospredje politične agitacije, tako so goreči, da ob tej gorečnosti živo čutimo njihovo negorečnost pri izvrševanju poklica. Imen ne imenujemo; saj so znana....

Postavljanje v ospredje politične agitacije smatrajo naši politikujoči duhovniki za svojo prvo dolžnost, in kadar je treba stopiti v kako ospredje, počiva služba, čakajo ženini in se mirliča ni mogoče pravočasno pokopati. Da pa se morejo postavljati na celo politične agitacije tim vspešneje, v tako svrhu se poslužujejo ssakojakih, najrajsi nepoštenih in neplemenitih sredstev, in v tako svrhu tudi govorijo v cerkvi politične govore namesto pridig. Kaj jim mar za svetost kraja! Ponekod so osebna pikanja, zabavljanja in vedno čevkanje o liberalcih, rodila posledico,

da ljudje ne hodijo v cerkev. Kdo je temu kriv, ako ne politikujoči nunc, ki zamenja sveti kraj, kamor se zateka naš kmet z najsvetejšimi čustvi, v politični shod? — Kdo se ho izpostavljati nevarnosti, da bi moral v cerkvi poslušati izpred oltarja ali s prižnice najnesramneje vdriharije in laži proti sebi in svoji stranki, da, da bi nunc celo s prstom kazal nanj? Molčati mora, ker vsak ugovor bi ga spravil v zapor. In ako bi ga tožili, ne dobi (navadno!) priči, ki bi s prisego natančno potrdile, kako je nunc udrihal!

Vse tako počenjanje naše politikujoče duhovščine pa onemogoča dalje vsako odkritosrečno naklonjenost duhovščine do ljudi ter dela dostop do nje neodprt in nelahak. Le tisti, ki store v politiki samo to, kar ukaže gospod v farovžu, so dobri ljudje, ki bodo zveličani, vsi drugi, akoprav skozi in skozi postenjaki, dobri gospodarji in boljši kristjani od prvih, pa so zapisani hudiču in peklen-skim mukam.

Dosti! Čuli smo nov glas, kateri kliče duhovščini odkrito: Nazaj v cerkev, nazaj k duhovskemu poklicu! Pravi duhovnik je sreča za ljudstvo, pravega duhovnika mora vsakdo spoštovati, kakor je vreden zaničevanja oni, ki svojemu poklicu predpostavlja politiko ter v svrhu posvetne veljave uporablja vero, cerkev in svoj stan. Tak duhovnik je izrod svojega stanu in ne more biti v nikakem pogledu dober in vzgleden duhovnik, ker povsodi ga vodi le politična strast.

Žal, da imamo od časov Missijevih v naši deželi vedno več takih izrodov, ki so cerkvi in veri le v škodo. — Ali se obrne na to stran kdaj na bolje? Ali ni roke, ki bi dovedla našo politikujočo duhovščino nazaj v pravi tir njenega poklica, da se vrne mir in red v naše vasi, katera sta izginila prav vsled farovške politike? Ako se dobi taka roka, ki poseže vmes ter napravi mir med našim ljudstvom, nemalo v interesu cerkve in vere same, stori veliko dobroto in vsi odkritosrečni in miroljubni kristjani jo bodo blagoslovljali....

ljonju ničesar bolj rimljanskega, mimo salam in makaron, ki se prodajajo na Corsu. Bil je to tako veličasten trenutek, da bi bil celo nosorožec počil od ganutja. To veličastnost je povečala še gospa Suslovskaja, razprostrši roke ter govoreča s solznimi očmi:

»Otroka moja! Ako pojde vama kedaj slabo na svetu, zatecita se tu — sem!«

To govoré, kazala je na svoje krilo. Nisem bedak. Jaz naj bi si iskal zavetja tam!... Ko bi mi Katrica ponujala to zavetje, bilo bi kaj drugega. Poleg tega pa sem se močno čudil poštenosti Suslovskih in srce mi je kar kipel od hvaležnosti.

Od ganutja sem popil tam toliko čašic kave, da se je jel Suslovski že nemirno ozirati na kavinjak in smetano. Katrica mi je nepristano nalivala, jaz pa sem se med tem časom trudil, stopiti ji na nožico pod namiznikom. Toda ona jo je neprestano umikala, potresaje pri tem neznatno z glavo in smehljajo se tako potuhneno, da ne vem, kako to pot nisem skočil iz kože.

Sedim poldrugo uro, toda naposled moram oditi, ker me čaka v delavnici Bobuš, katerega učim risanja ter mi

Nemški cesar proti Poljakom.

Nemški cesar Viljem je zopet govoril. To pot donijo njegove besede zlasti po slovanskih deželah, ker je z njimi pokazal, da je skrajni sovražnik Slovanov ter da hoče uporabiti vso silo, da zatre Poljake ter ustvari iz njih pristne Pruse.

Na Marienburg, kjer so blagoslovili prenovljeno cerkev nemškega viteškega reda, je bil sklical viteze tega reda, priredil je sijajno parado in banket, na katerem ni manjkalo govorov. Dvignil se je tudi cesar Viljem ter rekel, da trdnjava Marienburg je bila izhodišče kulture dežel vzhodno od reke Vise, in ta trdnjava je simbol nemškega kulturnositeljstva. Ali sedaj smo prišli tako daleč — je menil cesar — da se upa poljska predrznost nastopati proti nemštvu. Zato sem primoran, pozvati svoj narod, da brani svojo narodno posest. Na to je pozval viteze nemškega reda, naj delajo povaodi in kjerkoli za to, kar je pristno nemško, na tej in na oni strani meje. — Navzoči so bili pri tej slavnosti tudi angleški zastopniki reda in kot zastopnik avstrijskega nadvojvode Evgena general kavalrije baron Bechtolsheim.

Nemški cesar je napovedal Poljakom boj do skrajnosti. Ni le zadosti, da je državni zbor sklenil zopet porabiti milijone in milijone v svrhu germanizacije med Poljaki, sedaj je posegel v ta boj tudi nemški cesar sam ter napovedal jednemu delu svojih državljanov boj do krvi. Ker se ne dajo Poljaki, narod s slavno zgodovino, poteptati kar čez noč ter preleviti v Pruse, marveč hočejo varovati svojo narodno individualnost in svoj jezik, govori nemški cesar o poljski predrznosti, ki nastopa proti nemštvu! Tako govori nemški cesar začetkom XX. stoletja, v toli proslavljanih časih nemške prosvete in nemškega napredka! Poljaki v Nemčiji so dobri državljani, in izvrstno oporo bi imela Nemčija v njih, da jih pusti na miru v narodnostnem pogledu ter jim privoli prost razvitek, v kar je pa tudi obvezano. Kajti pri drugi delitvi Poljske se je Nemčija izrecno obvezala, da pusti Poljakom njihovo narodno individualnost ter jezik pri miru, da se smeje zgo-

vsakokrat ostavi poljsko z vtisnjenim grmom; sicer pa sem najpogostejše izgubljal te posetke. Katrica in mali me spremita v vežo, na kar sem se res jezil, ker bi bil rad imel, da bi me bila spremljala Katrica sama. Kaka usta ima!...

Pot me je peljala čez vrt. Še vedno se množica ljudi vrača iz kopališča... Potoma zapazim, da vsi obstajajo, ko me zagledajo. Pa čujem naokrog šepet: »Magorski! Magorski! to je on...« Gospodine, oblečene v perkal vseh barv, pod katerim je bilo mižno videti njih postavo, me tako gledajo, kakor bi hotele reči: »Vstopi, stanovanje je pripravljeno!« Kaj zlodja, ali sem res tako slaven, ali kaj! — Tega ne razumem.

Grem naprej — povsod ista komedija... V veži pri stopnicah naletim na gospodarja, kakor brod na skalo. Oj, najemščina!

Med tem se mi gospodar približa ter pravi:

»Gospod, dasi se jaz včasih vjedam, toda verjemite mi, gospod, da do vas imam toliko... nu, dovolite gospod!«

Po teh besedah me pograbi z obema rokama okrog vratu ter me stisne. Moral mu je Švjatecki povedati, da se

TA TRETJA.

Kratkočasna povest.

Poljski spisal H. Sienkiewicz.

Posl. Podravski.

(Dalje.)

Še le čez nekaj časa oddam pismo Švjateckemu ter rečem vratarju:

»Prijatelj! povej gospodični, da takoj pridem... Čakaj... Nimam drobiža, toda tu imaš tri rublje (poslednje!)«. Zmenjaj jih ter si pridrži rubelj, ostanek pa meni prineseš.«

Pri tej priliki še omenim, da je spaček vzel tri rublje ter se odslej ni več pokazal. Znal je izrodek, da ne napravim radi tega hrupa v Suslovski hiši ter se je okoristil s položajem. Toda takrat se nisem niti zmenil za to.

»Nu, kaj?« vprašam Švjatekega. »Nič. Vsako tele najde svojega mesarja.«

Naglica, s katero sem se oblačil, mi ni dopustila, da bi bil zavrnil Švjatekega, kakor je za to svojo opazko zaslužil.

*) Rusi imajo bankovce, ki veljajo po tri rublje.

II.

Četrt ure poznej pozvonim pri Suslovskih.

Odpri mi sama Katrica. Zala je... Še se odbija od nje toplota snā in jutranja svežost, katero je prinesla z vrta v gubah svoje perkalove suknjice, blede-modre barve. Klobuk, ki si ga je snela, ji je nekoliko razkodral lase. Lice se ji smeje, oči smejejo, pa tudi vlažna usta se smejejo... Pravcato rano jutro. Primem jo za roko ter jo jamem poljubovati do lakta; ona pa se mi skloni k ušesu ter vpraša:

»Kateri od naju zna bolje ljubiti?«

Potem me pelje za roko pred obličje starišev. Stari Suslovski je bil kakor Rimljan, ki žrtvuje v smrt za domovino jedinega otroka; mati priliva solze v kavo, kajti oba sta sedela pri kavi. Toda, ko naju zagledata, ostaneta oba; oče Suslovski pa reče:

»Pamet in dolžnost mi vелеvata reči: ne! Vendar roditeljsko srcé ima svojo pravico. Ako je to slabost, naj me Bog za to sodi!«

Po teh besedah dvigne oči kvišku v dokaz, da je pripravljen odgovarjati, ako nebeški tribunal takoj jame pisati zapisnik. Nisem še nikdar videl v živ-

bodno razvijati in da bo poljski jezik jednako praven z nemškim. Ali kaka prevara! Dasi so se Poljaki kazali vedno dobre državljane ter so prelivali kri za Nemčijo, spominjamo le na leto 1870/71, ko so Poljaki ob zvokih v poljsko prevedene „Die Wacht am Rhein“ padali in zmagovali na francoskih bojiščih, je vendar nemška ošabnost in nestrpnost, ki hoče videti v vsakem človeku le Prusa, začela delovati z vso silo, z vsemi mogočimi sredstvi, na to, da potujci Poljake. V solah vlada ljuba nemščina — kako delajo z otroki, nam priča jasno vrešenska afera — poljske dijakke preganjajo in zapirajo, ako si osnujejo le kak nedolžen klub, v poljske vasi in mesta pa naseljujejo nemške kmete, delavce in obrtnike, hotet tako v kar mogoče najkrajšem času germanizirati Poljake.

Milijone in milijone je že izdala, prav po nepotrebi, nemška država v tako svrhu, ali kar je dosegla, to je grozno malenkostno. Žilav poljski narod se ne da germanizirati, pa se ne da, in bržčas se ne bo dal tudi sedaj, ko mu je gostobesedni nemški Viljem sam napovedal boj. Barbarstvo se je uprizarjalo proti Poljakom na Nemškem že celo vrsto desetletij, sedaj pa hočejo nadaljevati to barbarstvo z vsemi sredstvi, in na čelo tega barbarstva je stopil sam nemški cesar, naš dobri zaveznik. V znamenju barbarstva vlada nemška država milijone svojih dobrih državljanov, tista Nemčija, katere bi ne bilo brez Slovanov. Poljaki le hočejo braniti svoj jezik in hočejo imeti svoje pravice, kakor Nemci, ker plačujejo davek, kakor oni, in izpolnjujejo vse državljanske dolžnosti. Toda ne! Barbarški sistem nemške vlade, kateri prednjači sam cesar, tega ne prepušča, marveč ako se tudi država pogrezne v Jolgove, mora triumfovati nasilje, Poljaki se morajo germanizirati. Kar pozval je Nemce na boj proti Poljakom, in kdor bo bolj pridren v tej gonji, tisti dobi več. Poleg tega je pa namignil, da bi moralo biti tudi v Avstriji tako. Saj je ukazal nemškimi vitezom, da naj delajo povsodi in kjerkoli za to, kar je pristno nemško, na tej in na oni strani meje. Delovanje v tako svrhu pa razume Viljem v tem, da treba vse Slované germanizirati. Hotel je tako nekako namigniti, naj bi se uvedla tudi v Avstriji njegova praksa, da bi imel toliko obširnejši pomen njegov podpis „König der Deutschen“.

Početje Viljemovo je obudilo v Avstriji pri Slovanih, v prvi vrsti Poljaki, velikansko ogorčenje, Vsenemci pa poskakujejo veselja, ker je nasla njihova politika v Nemčiji zopet enkrat odobravanje in vspodbudilo na najvišjem mestu. Poljski državnozbornski klub je že sklenil ostro resolucijo proti trozvezi, ki je dobila po Jaworskega težkem prizadevanju nekoliko zmernišo stilizacijo. Poljaki nastopijo proti trozvezi in solidarno z njimi morajo nastopiti tudi drugi Slovani. Ako Avstrija kaj velja v tej trozvezi, potem mora doseči tudi kaj vspela, da se ne bo vršilo pod znamenjem državne pravice in resnice tako barbarško nasilje, kakor uprizorijo sedaj na Nemškem proti Poljakom. S tako državo, kakor je Nemčija v tem slučaju, se ne more

ženim ter da bom odslej pravilno plačeval najemščino. Naj si misli...

Zdirjam kvišku. Potoma že čujem hrup pri nas. Vstopim. V delavnici je tema od dima. Tu najdem Julija Risinskega, Vaha Poterkoviča, Franceta Cepkovskega, starega Sludeckega, Karminskega, Vojteha Mihalaka. Vsi so se zabavali s tem, da so elegantnega Bobusa porivali semtertje. Zagledavši me, pusté ga komaj nekoliko živega sredi delavnice ter jamejo takoj kričati z nečloveškim glasom:

»Čestitamo! Čestitamo! Čestitamo!«

»Kvišku z njim!«

Hipoma me vžamejo na roke ter me nekaj časa dvigajo kvišku, vreščeč pri tem kakor tropa volkov; naposled pridem zopet na tla, zahvaljujem se jim, kolikor morem, ter zatrjujem, da morajo biti vsi na moji svatbi, zlasti pa Švjatecki, katerega sem že poprej povabil za starašino...

Med tem pa Švjatecki dvigne roke ter dé:

»Ta trapež si misli, da mu čestitam k ženitvi.«

»K čemu mi torej čestitate?«

»Kakó? Nič ne veš?« vprašajo vsi glasovi.

»Prav nič ne vem, kaj zlodja hočete?«

(Dalje pride.)

vezati nikak druga, ki drži kaj na najprijemljivejši pojme o pravicah narodov, katere pa v Nemčiji, v znamenju kulture, teptajo z nogami. Takega barbarizma ne more odobravati nikdo, kdor je sploh človek, in proti temu, da bi bili mi zvezani z državo s takim barbarizmom, kateri hoče tudi k nam importirati, se moramo vsi avstrijski Slovani kakor en moč svečano upreti. Tak slovesen odpor avstrijskega Slovanstva ne more ostati brez posledic, marveč mora uplivati na našo zunanjo politiko, da posreduje proti objavljenemu nasilju ter pomiri velikansko večino avstrijskega prebivalstva, katero je skrajno ogorčeno radi dogodkov v z nami zvezani Nemčiji...

Upamo, da dogodek na Marienburgu postavi nasproti nemški trdnjavi mogočno slovanstvo trdnjavo v vzajemnosti avstrijskih Slovanov. Ta vzajemnost, s Poljaki na čelu, more postati veliko protitežje proti vsenemškimi aspiracijam, da se poslužimo besed cesarja Viljema „na tej in na oni strani meje.“

Domace in razne novice.

Deželni zbor goriški je imel biti, kakor se je sodilo, sklican na dan 17. t. m. ter se je smatralo že gotovo, da se to zgodi res isti dan. Ali sedaj čujemo, da utegne biti sklican tudi kak dan kasneje.

Premembi v učitelstvu. — Nadučitelj v Kojškem g. Dav. Gencič je premesčen v St. Ferjan; iz Lokovca pride v Šempas kot nadučitelj g. Ant. Resčič.

Občinske volitve v Rihembergu. — 3., 4., 6. in 7. t. m. so se vršile v občini Rihemberg-Brje občinske volitve, katere so skontale tako, kakor smo pričakovali. Izvoljeni so v vseh treh razredih narodno-napredni močje, in s tem je v tej veliki občini, jedni prvih na Vipavskem, storjen konec absolutizmu Pavlice, očeta znanih naših prijateljev doktorjev sv. pisma v Gorici. Kaj je bil Pavlica za občino Rihemberg-Brje, to se je zrcalilo jasno v več dopisih v „Soti“, in kaj je bil, se je pokazalo na dneve volitev. Pavlica je prišel, zakaj, ve on sam najbolje, ob vse pristaje v občini, in pri sedanjih volitvah se skoro niti ganiti ni upal. V tretjem in drugem razredu so izvoljeni narodno-napredni močje soglasno, v prvem pa je Pavlica skušal nekaj gibati ali ostal je v prav lepi manjšini. Dobil je bil le 8 stebrov. Tako je odklenalo v soboto klerikalcev v Rihembergu za vselej, in Rihemberg-Brje je odslej glede občinske uprave v dobrih naprednih rokah. Novo starašinstvo čaka mnogo dela in ureditve razmer po bivšem absolutistu Pavlici, ali zagotovilo imamo, da se vse to uredi ter da se bo upravljal občina v splošno zadovoljstvo občanarjev. Slava prvoriteltjem in lepi rihemberško-brejski občini! Živeli vsi zavedni in nevstrašeni volilci!

Bralni in pevski društvi Rihemberško in Brejsko vabita na veliko narodno slavnost, katero priredita v nedeljo dne 15. junija 1902. s sodelovanjem tržaskih, goriških in bližnjih vipavskih društev v prostorih g. Maksa Ličena. — **Predpoldne:** Sprejemanje društev iz Trsta in s Krasa. **Opoldne:** Skupen obed došlih društev. **Popoldne:** Sprejemanje društev iz Gorice, nje okolice in vipavskih društev. — Ob 4. uri pop. veselica, pri kateri sodeluje tržasko „Kolo“, goriško pevsko in glasbeno društvo, delavsko podporno društvo iz Gorice, pevsko društvo iz Nabrežine, prvo pevsko društvo iz Dornberga, tamburaški zbori iz Dornberga in Renč ter sokolska društva iz Trsta, Gorice in Prvačine. — Vspored veselice: 1. Pozdrav predsednika. 2. Slavnostni govor (g. dr. Treo). 3. Bendl: „Križaci na moru“, poje društvo „Kolo“ iz Trsta. 4. Volaric: „Pomladanska“, poje mešan zbor iz Nabrežine. 5. „O mraku“, poje prvo pevsko društvo iz Dornberga s spremljevanjem tamburašev. 6. Bartl: „Oj planine“, poje mešan zbor pevsk. in glasb. društva iz Gorice. 7. „Lepa naša domovina“, udarjata tamb. zbora iz Dornberga in Renč. 8. Sattner: „Na planine“, poje delavsko podporno društvo iz Gorice. 9. Telovadba: proizvajajo sokolska društva iz Trsta, Gorice in Prvačine. 10. Hajdrih: „Morje adrijansko“, pojejo združena pevka društva. — Po veselici eno uro počitka, potem ples in prosta zabava. Svira godba iz Prvačine, broječa 20 mož. Začetek točno ob 4. uri popoldne. Vstopnina k veselici 60 vin. — Zvečer čarobna razsvetljava z umetnimi ognji pod vodstvom pirotehniika g. Makua iz Gorice. — Prosijo se društva, ki pridejo korporativno, da naznanijo svoj dohod in vdeležbo k banketu.

Bralna in pavska društva, katere se udeležé velike narodne slavnosti v Rihembergu, naj naznanijo svoj izlet bodisi z zastavo ali brez zastave c. kr. okr. glavarstvu najdalje do četrtka.

Telovadno društvo „Goriški Sokol“ naznanja, da je odhod v Rihemberg v nedeljo 15. t. m. točno ob 1 uri popoldne; shajališče pri „Zvezdi“ na Starem trgu. Kdor se misli udeležiti izleta, naj se oglasi pri bratu načelniku Bisailu v „Krojaski zadrugi“.

Bratje Sokoli v opravi so vabljeni k vajam korakanja v četrtek in soboto.

Za izlet v Rihemberg je preskrbljeno z 9. vozovi (žardinijere), kateri odrinejo ob 1. uri popoldne iz Gorice, Kdor nameruje ude-

ležiti se slavnosti v Rihembergu, katere obeta biti po pripravah velikanska, naj se oglasi za časa, najdalje do petka v „Goriški Tiskarni“, v „delavskem podpornem društvu“ ali pri g. Krušicu v Vrtni ulici.

Preseljevanje glavnega davčnega urada v novo justično in finančno palačo (Kapucinska ulica) začne v ponedeljek dne 16. tega meseca.

Gabillo se je vsem onim, ki so čitali v „Primorskem Listu“ od četrtka vpletenje imena uglednega obrtnika v Gorici, g. Jerkica, v ono žalostno zadevo, ki se je izvršila svoj čas v Kronbergu ter je skontala 2. t. m. pred okrožno sodnijo. To vpletenje je izvršeno tako infamno, tako jezuistično-zlobno prikrojeno, — skoro da ne reče, da je svetil pri izvršenih žalostnih dogodkih! — da je obudilo splošno nevoljo, katero smo tudi v vrstah pristavev „Prim. Lista“ opazili prav očitno! Bila je le ena sodba: Tako infamne pisave proti kakemu slovenskemu obrtniku se nismo čitali po farovških listih. In brez najmanjšega povoda! G. J. je povedal v v sodni dvorani pod svetlostjo prisega, kar je vedel. In radi tega spravljajo njega v zvezo z ono žalostno afero ter hočejo reči, kakor da je krivo pričal, ker je govoril o pijanosti prizadetega S., dočim se drugi baje zanikali pijanost. Ne vemo, kateri so tisti, vemo pa, da so i drugi pričali o pijanosti kakor g. J. Kaj je bilo treba torej prav očitno napasti javno g. J., kateri na sploh ne daje povoda pritožbam ne eni ne drugi stranki?!

Pravijo, da piše sedaj take reči po „Prim. Listu“ neki pritepenec, katerega je „izmuštral“ dr. Pavlica, kar se že poprej ni dosti privadil klerikalnih čednostij, katere je prinesel s seboj od tam, kjer je rudo kopal in kjer je pozneje „manipuliral“ ob morju. Ali naj je pisal tudi ta, vsa odgovornost pada na dr. A. Pavlico, kateri je dejanski urednik „Prim. Lista“. Ta Pavlica je pač malo hvaležen trgovsko-obrtni zadrugi, ki mu je svoj čas prizanesla, da ni bil za lumparije, katere je pisal, obsojen pred porotniki! V zahvalo za to ruje proti zadrugi ter psuje slov. obrtnike po svojem listu tako nesramno, kakor kaže gorenji slučaj z g. J.

Obrtniki in trgovci! Ne rečemo drugega nego to, da početje z g. J. da misliti premnogo! Zato premisljujete in ravajte se po teh mislih, kadar bo Vam kak klerikalni slepar kazal zopet prijazno lice, za katerim se skriva le hinavščina in škodolželjnost. Namen pri napadu na g. J. je bil edino le-ta: škoditi.

Porotne obravnave. — Za sedaj je določenih že 11 obravnav, med njimi tudi obravnava vesle tožbe radi razžaljenja časti Andr. Gabrščeka proti „Gorici“. Vršila se bo namreč druga obravnava v znani stvari, radi katere je bila „Gorica“ pri prvi obravnavi že obsojena.

Gostilinske zveze po mestih in trgih. — Ob združenju hrvatsko-slovenskega kluba s Šusterskičevim centromom je „Slovenec“ po svojih starih običajih našel povod, udariti po narodno-napredni stranki. Najprvo je rekel v poročilu z Dunaja, da slovenski napredni državni poslanci so popolnoma izolirani ter nikdo se za nje ne zmeni. Tako brzo je dal našim poslancem, ker ga jezi, da so si znali napredni naši poslanci pridobiti, kljub intrigam od klerikalne strani, veliko več ugleda in veljave v zbornici nego ga jim privoščijo klerikalni poslanci in „sveti“ politiki v Ljubljani. Kjer je ena brca, tam pride rada tudi druga. Za brco poslancem je prišla brca volilec. Liberalizem pri nas tvorijo po mislih „Slovenca“ le razne gostilinske zveze po mestih in trgih. S tem je hotel reči, da narodno-napredna stranka, v kateri stoji skoro vsa slovenska inteligenca v naši domovini ter lep del zavednega ljudstva, obstoji le v gostilinskih zvezah po mestih in trgih. Na sličen način je zalil „Slovenec“ že opetovano naša mesta in trge, toda opravi ni ničesar, ker naši zavedni meščani in tržani stojijo v svojem prepričanju tako visoko, da zro le pomilovalno dolí na farovškega priganjača, kadar se zaleti vanje, ter se mu ironično nasmehnejo. Tako tudi to pot. Moti se „Slovenec“, ako misli, da njegova selef po trgih in mestih obrodi kak klerikalen sad, marveč naši trgi in mesta ostanejo nepremagljiva napredna trdnjava. Slučaj z Idrjo je pač le slučaj; zato le nekaj časa v krepiljih klerikalcev!

„Slovenec“ bo še psoval naprednjake sedaj, ko se je izvršila fuzija obeh klubov na Dunaju, ali naj le psuje; mi se mu smejemo in smejemo se njegovemu čvekanju o gostilinskih zvezah po mestih in trgih! Kako vesel bi bil „Slovenec“, da bi imel on take „gostilinske zveze po mestih in trgih“, tako pa se mora revež zadovoljiti le z zvezo farovških kletij, katere so osleparile ljudstvo ter mu „zvezale“ del istega v stranko. Za koliko časa se? „Slovenca“ bi bilo strah, ako bi vedel, da ta zveza ne bo trajala večno.

Vipavska železnica. — V zadnjih števkih smo pisali, da Vipavska železnica, kakor vse kaže, ne bo gotova do septembra, s katerim mesecem ima biti izročena prometu. To vest je posnel tudi tukajšnji „Corriere Friulano“, ki pa sedaj pravi, da ve naravnost od tvrde Klemenciewicz v Demuth, katere dela to železnico, da bo delo gotovo že 1. septembra in da se bo mogla železnica izročiti prometu 15. septembra, potem ko

se komisija še prepriča o varnosti iste. Da pa bo mogoče skontati železnico do septembra, v to svrhu se dela z vso silo in tudi v izrednih urah. — Bomo videli, v koliko se ta vest uresniči. Sedanji položaj pa, kljubu takemu zagotovitvi, kaže, da v septembru bo težko kaj z železnico. Seveda želimo, da se obistini vest, da skontajo dela do septembra tako, da bo takrat res mogoče izročiti železnico prometu.

Naš rojak g. Alojzij Luznik nastopi v kratkem potovanje po vseh domačih deželah. Poleg glasbenih aparatov bo imel še druge zanimive reči, tako n. pr. nov pisalni stroj izvrstnega sistema, pri kojim je pisava sproti vidna, mehanika enostavna, trpezna, cena nizka. S strojem se lahko 3krat tako hitro piše kakor s peresom. S seboj bo imel tudi uzorce moderne in cene razsvetljave in poleg drugih reči tudi najnovejši gramofon (fonograf), ki imenitno posnema godbo, petje itd. ter se na prostem sliši skoraj 400 metrov daleč. Vsi ti aparati se bodo pri njem lahko naročali. Po „Slov. N.“

Bohinjski predor. — Do konca meseca aprila t. l. so prevrtali bohinjskega predora od severne strani 762 m od strani. Podbrdom pa 4296 m. Delo je jako težavno.

Most pri Barki. — Kakor kaže, se hoče tvrdka Gärtner, katere je prevzela dela pri Barki za novi most čez Soco, lotiti resno gradnje tega mostu. Sedaj se vršijo pripravljalna dela, čez kakih 10 dni pa se začne s pravim delom, in sicer se bo delalo noč in dan, vse nedelje in praznike; kajti do meseca decembra morajo biti izvršena vsa dela v spodnjem delu, nakar prevzame gornja dela in pritrdjevanje z železom druga tvrdka.

Preveč kandidatov. — Pri volitvah v razne korporacije kakor tudi pri občinskih volitvah se kaže navadno preveč kandidatov, zlasti kjer si stojita dve stranki nasproti. Pri volitvah v cestni odbor goriški svoj čas je bilo voliti 9 odbornikov, kandidatov pa se je oglašalo najmanj 30. Kakšne težave nastajajo ob takih prilikah, to ve dobro tisti, ki se je deležil kedaj take volitve. Zato pa priporočamo povsodi, zlasti pa pri občinskih volitvah, da se močje lepo domenijo, koga bodo volili, že poprej tako, da ni sitnosti na zadnji trenotek. Vsi ne morejo biti starešine, ker je število vendar določeno v primerju s prebivalstvom. Priporočamo torej: najprej dobro premisliti in izbrati, potem pa voliti. To je moško! Cepljenje rodi le nevoljo in sitnosti ter je nemško.

Iz Gor. Vrtojbe nam pišejo, da tamkaj vlada radi cerkve že dolgo časa boj. Da je potrebna prenovljenja, spoznajo vsi, ali nekteri jo hočejo radi lepšega kar obrniti, drugi zmernejši pa popraviti. Dopisnik pravi, da obračanje izvira iz samohlepja, iz navade, da se radi bahamo na deželi z velikimi zvonovi, z velikimi cerkvami. In v tem slučaju je se posebno neumestno, ker prostor je slab in majhen, ker za 700 prebivalcev v Gor. Vrtojbi je cerkev dovolj velika; sedanja lega je v vsakem oziru pripravnna, ker drugače bi ne bilo dovolj 12.000 K, ampak se s 30.000 K bi ne opravili nič, in bi vaščani bili s tem hudo obloženj poleg prevelikih davkov, slednjič bi se gotovo knezo nadškofjski ordinarijat tudi protivil. In kakšno lego imajo tudi druge cerkve, kakor n. pr. v Ajdovščini, v Postojni, v Gorici stolna, v Vel. Žabljah, v Gradiški, v Podgori, v Solkanu in mnogo drugih. Dovolj bi bilo napraviti obok, razširiti presbiterij in jo preslikati. Radi te zadeve sta bila pretekli teden 2 shoda — ali sklenilo se ni nič pozitivnega. Naj bi se poklicalo kakega strokovnjaka in ta naj bi s pogovorom kakih 20 izbranih občinskih mož in z gosp. vikarjem končno sklenilo kaj pozitivnega. Njihov sklep naj bi potem obveljal!

Gradnja ceste iz Podbrda čez Petrovobudo do Zalegaloga je oddalo železnisko ministerstvo brez razpisa natečaja tvrdki Rizzani-Venier iz Italije. Cesta bo dolga 14 km, stala bo okoli 700.000 K ter mora biti končana do konca tekočega leta. Delavcev potrebuje okoli 600. To cesto je zrtveval nujno podjetnik Ceconi, da se more delo v prizadetih krajih sploh vršiti.

Kopeli v Gradežu. — Odbor kopalnice v Gradežu je sklenil sprejeti za letošnjo kopalniško dobo iz Gorice 29 otrok, iz goriške okolice 14, iz gradiščanskega glavarstva 17, iz tolminskega 7, iz sezanskega pa 4. Vseh otrok bo nad 250.

Tujcev je prislo dosedaj v Gradež že 568.

Službo strojevodje isče dolgoleten strojevodja, zmožen je slovenščine in nemščine. Ponudbe na naše upravnistvo.

Pevsko društvo „Nabrežina“ v Nabrežini priredi v nedeljo 22. t. m. ob 5. uri in pol popoldne javno tombolo s plesom v Nabrežini na velikem trgu. — Cena sreč 40 st. — Dobitki so: Cinkvina 100 K, tombola 200 K. Kartele se bodo prodajale po raznih prodajalnicah in na dan tombole na trgu. V slučaju slabega vremena se odnese na prihodnjo nedeljo. Dobitki se izplačajo koj po zaključku tombole odbvisi davek dobika. Po končani tomboli bo ples. Cena komada 20 st.

50.000 kron znaša glavni dobiček loterije gledišnih igralcev. Opozarjamo citatelje, da bode zrebanje nepreklicno dne 19. junija 1902. — Posamezni dobitki se izplačajo v gotovini z 10% odbitkom.

Razgled po svetu.

Iz avstrijske delegacije. Ob vojnem proračunu je povdarjal Kaftan, da je zamudila naša država priliko preiti od kontinentalne k svetovni politiki ter je pustila v nemar važne prekomorske emporije... Pri imenovanju novih ladij naj bi se upoštevala tudi češka zgodovina, ime Praga. Vuković je tožil, da je premalo brige za pomnožitev ladijevja. Zahteval je pomnoženje glede na to, da bo morala braniti Avstrija svoje interese na Balkanu na morju.

Občinske volitve v Dekanib so skončale tako, da je zmagala narodna stranka popolnoma v III. in II. razredu, v I. pa s 6 kandidati, 4 so nasprotni. Boj je bil truden. Zmaga je velikega pomena; občina je predstraža v severni Istri ob morju.

V Karpanu v Istri, kjer so štrajkali rudarji, je dovolilo rudniško ravateljstvo 6000 K podpore delavcem v rudnikih. Morda je uvidelo svojo krivdo na štrajku!

Francozi imajo novo ministerstvo, kateremu predseduje Combes. Hodilo bo po potih antiklerikalizma. Glavne točke programa: preključak zakona Salloux o olajšavah kongregacijam, uvedbo 2-letne vojske službe, podzavljenje železnice, davčna reforma.

Nemški cesar, o katerem govori današnji drugi članek, je mislil l. 1893. vse drugače o Poljakih. Takrat so oni obvarovali v drž. zboru vojaško predlogo, in Viljem je poslal voditelju Koscielskemu takoj brzojavko: „Hvala Vam in Vašim rojakom za Vašo sveto slobo do mene in moje hiše. Vi ste vzor vsem!“ — In kako govori in dela danes?! Aj, kako so pozabljive celo kronane glave!

Afera Krstičeva. — Omenili smo jo že na kratko. Sedaj podajamo se te podrobnosti: Pri Krstiču je služila hči nekega bivšega mizarja na Matuljih, ki pa je pred nekaj časa umrl, zapustivši svojo omenjeno nedoletno hčer. S to devojko se je Krstič zapel v intimne odnose, kar je bilo znano vsem vaščanom matuljskim, zlasti pa vaškemu županu Franu Kancelarju. Tudi ni ostalo tajno, da je rečena služkinja v blagoslovljenem stanju, in je to dejstvo gori navedeni župan svoječasnno prijavil občinskemu poglavarstvu v Kastvu. Tu treba pripomniti, da rečena devojka par mesecev pred porodom ni bilo nikjer videti. Iz tega sledi, da so deklino stanje hoteli skrivati. Minoli teden pa se je kar zopet pokazala v javnosti in — zopet spremenjena. To je vzbudilo veliko uganbo med vaščani in je vzbudilo še posebno pozornost vaškega župana, ki je smatral za svojo dolžnost, da opozori oblast na to. V torek popoldne je prišel eden orožnikov z Voloskega preiskovat stvar. Poklical je babico, ki je morala preiskati deklino in je konstatirala, da je slednja pred par dnevi porodila. Deklina se je sicer sprvega branila povedati, kje je novorojen otrok. Ali ko jej je orožnik zagrozil z aretiranjem, povedala je, da je otrok v stranišču. Nato je prišla sodna komisija, sestojela iz preiskovalnega sodnika dr. Lucića, okrajnega zdravnika dr. Gräffe ter dr. Fabianića, ki so najeli nekaj delavcev, da so začeli takoj razkopavati stranišče. To delo je trajalo od šeste ure zvečer do četrte ure jutraj; a vspeh je bil ta, da so iz stranišča izvlekli 27 kosov detelovega trupla, a sedaj se ni bilo gotovo, da ni še kaj ostalo v stranišču. Glavica otročica je bila razsekana na tri kose. Deklina je izpovedala pred komisijo, da je imela to dete s Krstičem, da jo je isti nagovarjal in nagovoril na umorstvo, da jej je celo ponudil nož in da sta potem skupaj izvršila grozni čin. Posledica je bila seveda ta, da so oba odvedli uklenjena na Volosko. In popoldne so zaprli tudi konkubino Krstičevo, znano „gospo“ Ambrozinko. Taka je znana „kula“ v Matuljih ostala psom in mačkom — katerih je tam cela vojska — na svobodno razpolago. Umeje se, da so ti dogodki vzbudili velikansko senzacijo; med tisto malo Krstičevih pristašev pa konsternacijo.

Angleži so imeli tekom južnoafriške vojne te zgube: 21.579 ubitih, 13.000 mrtvih na boleznih, 30.120 jih je postalo nezmožnih za vojno, 9714 se jih je podalo Burum. Enega vojaka je snedel krokodil, dva pa so raztrgali Levi.

Na otoku Martinique se je pripetil v soboto nov izbruh. Skozi 4 ure je bilo mesto v temi, ker izbruh iz Mont Pelée je bil jako silen. Zginilo je nekaj ribiških ladij.

Roparstvo v Rudečem morju. — Iz Carigrada prihajajo vesti, glasom katerih je začelo roparstvo v Rudečem morju jako prevladovati. Na otoku Kamaran so sicer štiri turške vojne ladije, ali vse so skoraj nesposobne za udušitev gibanja. Tudi tri manjše ladijice so proti utihotapljanju tabaka. Francoska in italijanska vlada sta nedavno temu dolotili skupne pomorske odredbe proti roparstvu v Rudečem morju in ste zahtevali tudi od turške vlade slične odredbe. Nato je minister za mornarico Hasan paša dobil nalog, naj odpošlje v ta namen petero v to sposobnih vojnihih ladij. — Ali vsled slabega stanja turško vojno mornarice ni bilo možno izvršiti tega opetovano danega nujnega ukaza. Dotlenih pet ladij je sedaj v popravni oziroma v oboroževanju.

Pregled vojne v južni Afriki. — Glavni dogodki v vojni so bili sledeči: Dne

9. oktobra 1899. so izročili Buri Angležem svoj „ultimatum“, v katerem so zahtevali, da naj vse spore med njimi in med Utlandci poravnava razsodišče, da naj se angleško vojaštvo umakne iz transvalskih mej, ter da se naj angleški vojni oddelki, ki so jih poslali v južno Afriko od 1. junija 1899. dalje, pokličejo nazaj.

10. oktobra so zavrgli Angleži to zahtevo. Krvavi ples se je začel s tem, da so Buri ali Natal, 19. oktobra so bile angleške čete poražene pri Glencoe in so utekle v Ladysmith. 20. okt. so Angleži zmagali pri Elandsbergu, 29. okt. pa so Buri zajeli večji angleški oddelk. 31. okt. je priplul general Buller v Kapstadt. 21. decembra je poslala kraljica Viktorija vojakom — čokolade kot znak posebne milosti. 23. dec. je lord Methuen zmagal pri Belwartu, 25. dec. pa pri Esleinu. A konec leta je bil slab. Dvakrat so Buri porazili Methuena: 29. novembra pri reki Modder in 11. decembra pri Magersfonteinu. Štiri dni za tem so premagali Buri Bullerjeve čete. Tako je bilo koncem l. 1899. Vse je bilo v nadah, da junaški Buri izženo Angleže.

Leta 1900. je Angleška napela vse sile. 10. januarja sta že prišla v Kapstadt lorda Roberts in Kitchener, da ukrotila Bure namesto nesposobnega Bullerja, ki so ga cez 14 dni (24. jan.) že zopet Buri pobili pri Spionskopu in 8. februarja se enkrat pri Waalkrantzu. Velika nesreča je zadela Bure, ko je zasel vodja Cronje v zagato, da ni mogel nikamor ven, in se je 29. febr. podal Angležem pri Paardebergu z vsemi vojnimi oddelki. Naslednji dan že so opustili Buri obleganje Ladysmitha, 18. maja pa so pustili Mafeking. Lord Roberts je začel prodirati. 29. maja je prekoratil reko Waal, naslednji dan je že proglasil državo Oranje za angleško last in 5. julija je zmagonosno prišel v Pretorijo. 30. julija se je burski poveljnik Twinsloo udal pri Fourisbergu. Dvakrat so bili Buri zopet poraženi: 23. avgusta pri Dalmanethi in 26. avg. pri Belfastu. A lord Roberts je bil že 30. avg. slovesno proglasil, da je vojna končana! 20. oktobra je predsednik Krüger ubežal v Evropo, 11. decembra se je pa vrnil Roberts v Anglijo, prepustivši vodstvo Kitchenerju.

Leta 1901. so Buri dosegli zopet več uspehov. 30. maja so zmagali pri Blackfonteinu. 6. avgusta je sicer proskribiral Kitchener vse burske voditelje, a 20. avgusta so ti že zopet zmagali pri Uniondalu in dne 20. septembra pri Moedwillu. A prišla je nesreča: dne 11. oktobra so ustrelili burskega vodjo Lotterja, 12. oktobra pa so vjeli Angleži Shepersa, ki so ga s tem tudi ustrelili 19. jan. 1902.

Letos se je začela vsled splošne utrujenosti vedno bolj pojavljati želja po miru. 30. januarja je holandski minister Kuyper začel posredovati. A junaški Dewet, ki je 10. februarja tako sijajno premagal angleške zasede, je zopet povzdignil pogum borilcem in burskim prijateljem. 9. marca so Buri celo vjeli lorda Methuena. Vendar mirovna pogajanja so nepredovala, in 31. maja so podpisali mir v Pretoriji.

Mirovni pogoji. Glavni pogoji, pod katerimi so se morali udati Buri, so sledeči: 1. Oddati morajo topove, orožje in vojaške potrebščine Angležem in priznati Edvarda VII. za vladarja.

2. Vse, ki so zdaj izven Transvala in Oranjske države, bodo Angleži privedli nazaj, ako priznajo njih nadoblast.

3. Oni, ki se tako povrnejo ali se udajo, ne izgube osebnih svobode ali premoženja.

4. Za dejanja, ki so v zvezi z vojsko, se ne bodo preganjali oni, ki se udajo. Ta določba pa ne velja za gotova dejanja, ki so nasprotna vojnimi običajem.

To so podpisali: V imenu angl. vlade Kitchener in Milner; v imenu oranjske države Stein, Dewet, Olivier in Hertzog; v imenu Transvala pa Botha in Delarey.

Novije vesti. — Justični minister Spens-Poden se namerava baje odpovedati radi slabega zdravlja. — Schalk Burgher in Botha sta izdala na Bure proklamacijo, v kateri jih pozivljata, naj bodo mirni ter se sprizajazijo z novimi razmerami. — V Celovcu so imeli industrijski shod, v katerem so zahtevali carinsko ločitev od Ogerske. — V Pretoriji so odkrili zaroto, katera je hotela pognati v zrak palačo, v kateri prebiva Kitchener.

Naredno gospodarstvo.

Oprostitev davka za nove vinograde v zmislu zakona z dne 15. junija l. 1890., drž. zak. št. 143. se je z zakonom z dne 4. aprila tekočega leta, drž. zak. št. 84. podaljšala za dobo petih let za one vinograde, ki se niso sponesli in so se morali vnovič popolnoma ali večinoma prenoviti. Podaljšanje davčnoprostega roka računa se od onega časa, ko istee dovoljena oprostitev, ali v slučaju, da se oprostitev ni še dovolila, po preteku davčne oprostitve, ki bi se morala po gornjem zakonu dovoliti. To ugodnost imajo tudi vinogradi, ki so se pred novim zakonom obnovili. Opozorjamo naše čitatelje na to: vsi na novo z ameriškimi trtami zasajeni vinogradi so prosti 10 let vsakršnega davka. Če se nasad ni sponesel, podaljša se ta davkoprosti rok še za 5 let. Davek za po trtni usi uničene vinograde se odpiše, ako se zato vsaj do konca junija zaprosi. Nikdo naj ne pušča torej olajšav, ki mu jih daje zakon, v nemar,

ampak naj prosi za nje in ako se mu ne dovolijo, naj jih zahteva.

Odpis davkov vsled uim. — Naša zbornica je razpravljala 4. t. m. o zakonu, ki preminja § 2. zak. z dne 12. julija 1896., glede odpisa davkov po uimih. Zakon iz l. 1896. namreč določa, da se davki od zemljišč odpišejo le tedaj, ako toča, voda, ogenj, miš ali trtna us pokončajo najmanj četrti del čistega dohodka na parceli do 4 ha, ali vsaj hektar parcele, ki obseza nad 4 hektare. Ako pa so druge izredne uime (suša, moča, nraz itd.) provzročile škodo, se je mogel zahtevati odpis davkov, ako je škoda znašala vsaj četrtino čistega dohodka. Ta določba sedaj odpade in novi § 2. določa, da sploh vsaka škoda daje pravico do odpisa davkov, ako je uničenega najmanj četrti del pridełka.

Goriško vinarsko društvo, ki se ima v kratkem vstanoviti, ima naslednji namen: a) napravljati iz grozdja svojih udov pristno vino po najpravičnejšem in trgovini najprimernejšem načinu; b) to vino skupno hraniti, oskrbovati, varovati ga ponarejanja in skupno prodajati; c) skrbeti, da si pridobi goriško vino v svetu dobro ime, visoko ceno in mnogo odjemalcev; d) povpesevati goriško vinogradništvo s poukom in z drugimi sredstvi; e) priskrbovati vinogradnikom različne potrebščine; f) varovati koristi goriških vinogradnikov in potezati se za naredbe, ki so jim v prid.

Društvo se razdeli v podružnice. Povsod tam, kjer se prikladi društvu vsaj 20 udov, vstanovi se podružnica. Vsak ud mora vzeti za vsakih 15 kvintalov grozdja, ki ga hoče dajati društvu, jeden delež. Deleži se plačujejo lahko z grozdom in znašajo 20 K. Pravila tega velevažnega društva so se tiskala in se dobivajo pri predsedniku začasnega odbora gosp. V. Dominko, ravnatelju kmetijske sole v Gorici. Pomisleke proti tem pravilom je prej ko mogoče poslati dotičnemu gospodu, da se o njih odbor, še predno predloži pravila v potrdilo, posvetuje.

Vrednost grozdja, ki se bo davalo društvu, bo posebna komisija natanko določila po množini sladkorja, kisline, aroma in po grozdni vrsti. Za grozde bodo dobivali udje del plačila takoj v jeseni, ostalo pa v obrokih. Z društvom spojena bode tudi mala posojilnica, ki bo posojevala v stiskah svojim udom. Prihodnjo jesen upamo, da bo društvo že delovalo.

Premovanje konj. — Namestništvo objavlja, da se bo vršilo premovanje konj dne 22. septembra t. l. v Gradišču ob Soči, dne 23. istega meseca pa v Tolminu. Državne premije za konje, sposobne za plemo, bodo obstajale v denarju, v srebrnih medaljah in v priznanih diplomih.

Tukajšnji krčmarji, gostilničarji in restavratjerji so sklenili, delati na to, da se osnuje zadruga krčmarjev, gostilničarjev in restavratjerjev za celo Primorsko.

Vinska kupelja v Istri je letos jako slaba. Ubogi kmet mora dati svoje vino sedaj večinoma še ceneje nego v jeseni. Krčmarje in vinske kupce opozorjamo osobito na izvrstno kapljico, ki se nahaja okoli Pazina. Cena rofoku je 8 do 10 gl. za hl. Tudi belega in rudečega vina je tod še jako mnogo.

Tako piše „Vinarski in vrtnarski list“.

Čistilna voda

„Reale“

iz vrelcev Mathias, lastnina

Henrika Mattonija v Budimpešti

je toplo priporočena od prvih tu- in inozemskih zdravniških avtoritet kot najbolje čistilno sredstvo. Odlikuje se radi množine soli „Glauber“ in grenke soli, katero ima v sebi ter s svojim hitrim in dobrim učinkom.

Zaloga za Gorico:

Lekarna G. B. Pontoni.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 — GORICA — Via Giardini 8

priporoča

priprava bela in črna vina iz vpravskih, furlanskih, brislih, dal matinskih in isterskih vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogerske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi vzorce.

Cena zmerna. Poštežba poštoma

Ivan Bednařik

priporoča svojo

knjigoveznicu

v Gorici

ulica Vetturini št. 3.

Naznanilo.

Z ozirom na to, da se ta mesec preselijo c. kr. okrajna in okrožna sodnija, c. kr. davkarija in drugi uradi v novo poslopje v Kapucinsko ulico, si dovoljuje podpisani priporočati slavnemu občinstvu na deželi svojo dobroznano gostilno

„Pri zlatem križu“ (pri Lizi)

v Kapucinski ulici

katera je preskrbljena z dobro kuhinjo ter toči izvrstna bela in črna domača vina. Preskrbljeno je s sobami za prenočišča ter s hlevi za konje in vozove.

Svojim rojakom v mestu in na deželi se toplo priporoča udani

Ivan Katnik, lastnik.

Št. 1146. O. š. sv.

Sežana, 27. maja 1902.

Razpis učiteljskih služb.

V šolskem okraju Sežanskem se razpisujejo sledeča mesta:

1. Učiteljska - voditeljska služba na enorazrednicah v Avberu, Šempolaju, Štomazu, Velikem dolu;

2. učiteljska služba na štirirazrednici v Sežani in na dvorazrednici v Povirju;

3. služba učiteljice na dvorazrednici v Zgoniku.

S temi službami so spojeni prejemki ustanovljeni v deželnem zakonu od dne 15. oktobra 1896. l. z. in uk. št. 30.

Prosilci odnosno prosilke naj vložijo svoje pravilno opremljene prošnje tokom šestih tednov po oglasu tega razpisa v uradnem listu na c. kr. okrajni šolski svet.

Predsednik:

Rebek.

Išče se učenca ali praktikanta za modno trgovino.

Ponudbe sprejema J. Zornik v Gorici v Gosposki ulici.

Tovarniškega poslovođa

se išče

za tovarno na Kranjskem. Zahteva se znanje slovenščine in govornost v pisavi, izurjenost v navadnem računstvu, zanesljivost in treznost. Prednost imajo oni, ki so že služili v kaki tovarni kot poslovođa, delavski nadzorniki ali pazniki, posebno oženjeni. Lastnoročno pisane ponudbe s popisom dosedanjega službovanja naj se pošljejo pod naslovom „Poslovođa A 92“ na upravništvo tega lista.

Proda se takoj nov glasovir

za kron 200. Rabljen je bil jedno leto. — Več se izve pri Karolu Miliču na Kontovelju p. Prosek.

Karol Draščik,

pekovski mojster in sladčičar v Gorici na Kornu št. 3.

Priporoča vsakovrstno pecivo, kolače za birmance, torle i. t. d.

Priporoča se slavnemu občinstvu za mnogobrojna naročila ter obljublja solidno postrežbo po jake zmernih cenah.

Išče se za Gorico

mladega, zmožnega

komija

za trgovino z drobnim blagom, večšega deželnihih jezikov.

Ponudbe, opremljene s spričevali ter dobrimi referencami je pošiljati na naše upravništvo pod H. B. Z.

Trgovina modnega blaga!

J. ZORNIK
GORICA

Moderce
pariške zadnje novosti
kupl se najbolj in najceneje pri
J. Zorniku Gorica, Sestava ulica 7.

2 osirom na šole jako kratko
doba moji trgovine, stejem si
y največjo čist javit, da sem
zutila dam od mnogobrojnih ča-
znanj o mojih dobrih, pre-
ciznih in cenih dobrih, pre-
modercih,
in je radi tega v interesu
vseke dame, da se pri meni
postreže, kakor se pri meni
po modercih kakor se vidi
cenoje kakor drugod.

Pozor!

C. kr. priv.

ASSICURAZIONI GENERALI V TRSTU.
Stanje društva 31. decembra 1901.

G rancijski zalogi:		Garancijski zalogi so obteženi kakor sledi:	
1. Osnovna glavica	K 10.500.000—	1. Posedba in hipoteke	K 31.870.290-66
2. Rezervni dobiček	16.022.487-99	2. Posojila na življenske police društva	17.799.821-32
3. Rezervna gotovina za višje škode	3.488.741-26	3. Posojila na vrednostne papirje	2.467.253-17
4. Rezervni zalog za premije po bilanci A	7.624.065-10	4. Državni in drugi vrednostni papirji	122.468.568-59
5. Rezervni zalog za premije po bilanci B	147.165.146-89	5. Menice v portefeulu	1.140.190-42
6. Gotovina za oskrbo uradnikov	2.903.244-82	6. Obligacije delničarjev	7.350.000—
7. Zalog v korist življenskega oddelka	2.615.741-05	7. Vložki pri raznih bankah, gotovina, dolžniki z odštetimi upniki	7.223.302-95
	K 190.319.427-11		K 190.319.427-11

Škode izplačane lastnim zavarovancem tekom leta 1901 K 27.945.234-91
Prej izplačane svote K 688.595.391-06
Torej skupna svota vseh izplačanih škod od začetka društvenega obstoja K 716.540.625-97
Tekoča glavica zavarovancev življenja dne 31. decembra 1901. 571.267.823-19

Posebna agencija za življenske oddelke:
A. Michelstädter & Co. v Gorici
na Travniku št. 10.

Zastopstvo v Gorici, za mesnicami
(ulica Morelli) št. 8.

Rimske toplice.
Tržič (Monfalcone).

Stalna toplota 38°—40°. Doba traja od 15. maja do konec septembra. Zdravijo se posebno belezni v nogah, revmatizem, rakitične in ženske bolezni.

Leta 1881. v Gorici ustanovljena tvrdka
E. Riessner, v Nunski ulici 3,
(nasproti nunski cerkvi)

priporoča preč. duhovščini in slav. občinstvu svojo lastno izdelovalnico umetnih cvetic za vsakovrstne cerkvene potrebe. Ima veliko zalogo nagrobnih vencev, za mrtvaške potrebe, voščene sveče itd. vse po zmerni ceni. Naročila za deželo izvršuje točno in solidno. Priporoča slav. občinstvu tudi svojo tiskarno črk na perilo.

E. LEBHERZ
Gorica

t o v a r n a u ž i g a l i c e

priporoča prebivalcem Primorskega svoje izdelke raznih vrst posebno izvrstne in zanesljive užigalice

Apollo

Dobre ure in po ceni!

s 3-letnim pisanim jamstvom razpoložila na zasebnike prva tovarna ur v Mostu (Hris)

Hanns Konrad,
izvz ar ter zlatine — Most (Česko).

Dobra ura Rem iz niklja fl. 3-75; srebrna ura Rem. fl. 5-80; srebrna verižica fl. 1-20; budilnik iz niklja fl. 1-95.

Tvrdka je odlikovana s c. kr. orlom; ima zlato in srebrne svetlinje iz razstav ter tisoče priznanih pisem. — Ilustrovan cenik zaštonj!

Švicarska urarska obrt.

Samo 16 K.

Naznanjamo vsem večakom častnikom, poštnim, železniškim in redarskim uradnikom kakor tudi vsakomur ki rabi dobro uro, da smo opreželi edino razprodajo novoznajdene originalne genske 14-karatne remont ure zlatega-elektro-plaque, "sestav glas-hütte". Te ure imajo protimagnetične preciziski urni stroj, so najnatančnejše regulirane in preskušene in dajamo za vsako uro 3-letno pisano jamstvo. Okrov, ki je sestavljen od treh odskočnih pokrovčkov, je moderno in krasno izdelan ter napravljen iz novo iznajdene ameriške goldinske kovine ter prekrit s 14-karat. zlatom, tako, da je podoben čistemu zlatu, in večaki jo ne morejo razločevati od prave ure, ki velja 200 kron. Edina ura na svetu, katera ne zgubi nikoli zlatega lica. Sprejeli smo v 6. mesecih 10.000 dodatnih naročb in okoli 3000 pohvalnih pisem. Cena uri za gospode ali dame je 16 kron poštuna in colnina prosta. Vsaki uri je brezplačno pridejan mošnjček od usnja. Krasne in moderne verižice od zlatega plaque za gospode ali dame (tudi ovratnice) po 3—5— in 8—K. Ako ura ne uga, se sprejme nazaj vsled česar se nima nobenega rizika. Razpoložanje po poštnem povzetju ali predplačilu. Naročbe je pošiljati na **Razpoložanje ur „Chronos Basel“ (Švice)**. Za pisma v Švico je staviti znamko za 25 stol., na dopisnice 10 stol.

Najboljše sredstvo zoper

ščurke

se dobiva po 1 krono in K 1-50 v škatljicah pri Otonu Homannu v Radovljici - Kranjsko.

Samo 5 kron

stane 4 1/2 klg najfinejšega, pri izdelovanju poskodovanega, lep-dišečega **tonaletnega mila** in sicer dokler zaloga dopušča. — Razpošilja proti povzetju ali naprej poslanim zneskom **A. Feith. Dunaj, V/2 Matzleinsdofnerstrasse 76.**

Anton Potatzky v Gorici.

Na sredi Raštelja 7.

TRGOVINA NA DROBNO IN DEBELO.

Najceneje kupovališče nirnberškega in drobnega blaga ter tkanin, preje in nitij.

POTREBŠČINE za pisarnice, kadilce in popotnike. Najboljše šivanke za šivalne stroje.

POTREBŠČINE za krojače in čevljarje. Svetlinjce. — Rožni venel. — Mašne knjižice.

Šišna obuvala za vse letne čase. Posebnost: Semena za zelenjave, trave in detelje. Najbolje oskrbljena zaloga za kramarje, krošnjarje, prodajalce pejmih s in trglj ter na deželi. 2 35-8

Predzadnji teden.

Srečkanje nepreklicno
19. junija 1902.
Loterija gledaliških igralcev
(glumačev)

1 glavni dobiček po	50.000 K
1 „ „ „	5000 „
1 „ „ „	3000 „
2 glavna dobitka „	2000 „
5 dobitkov „	1000 „
10 „ „ „	500 „
20 „ „ „	200 „
60 „ „ „	100 „
100 „ „ „	50 „
300 „ „ „	20 „
3500 „ „ „	10 „

Srečke po 1 krono priporočaj :
G. Gentili, V. A. J.-na, Michelstädter & Co. in A. Pincherle menjalnice v Gorici.

Vsi dobitki se izplačujejo od zalagateljv s 10% odbitkom v gotovem denarju.

ADOLF HAUPTMANN
v Ljubljani.

Tovarna oljnatih barv, firneža, laka in steklarskega kleja.

Zaloga slikarskih in pleskarskih predmetov.

Ilustrovani ceniki so franko na razpolago.

Prva slovenska odlikovana krojaška delavnica v Gorici.

Anton Krušič
krojaški mojster in trgovec
Vrtna ulica šte. 26.

Izdeluje vsakovrstne moške obleke po vsakem kroju ter za vsaki stan. Ima tudi bogato zalogo domačega in angleškega sukna vseh vrst za vsak letni čas. Blago je iz najboljših tovarov ter vedno sveže. Izdelke iz blaga lastne zaloge jamči.

„CROATIA“
zavarovalna zadruga v Zagrebu pod pokroviteljstvom občine kralj. glavnega mesta Zagreb je otvorila

Glavno zastopstvo
za Istro, Gorico, Trst in Dalmacijo s središčem v Pulju.

Opozarjamo vsakega veljavnega hišnega gospodarja, da zavaruje vse svoje zgradbe in premičnine proti požaru in streli pri „Croatiji“ že radi načela, da denar ne gre v inozemstvo.

Zavarovalnine se sprejemajo po jako nizki ceni in za dobro jamstvo. Išče se zastopnike za vse vasi in mesta Istre, Gorice, Trsta in Dalmacije. Ponudbe je pošiljati na

Glavno zastopstvo „Croatiae“ v Pulju.

Mizarska zadruga v Gorici (Solkan)

Naznanja slavnemu občinstvu, gospodom trgovcem in založnikom pohištva, da ima

veliko zalogo veliko zalogo

izgotovljenega pohištva vseh slogov

v Solkanu pri Gorici. v Solkanu pri Gorici.

Naznanjamo, da smo prevzeli dosedanje trgovino pohištva tvrdke Ant. Černigoja v Trstu, Via Piazza vecchia št. 1, katero bomo vodili pod enakim imenom.

Kar ni v zalogi, se izvrši točno po naročilu v najkrajšem času.

Cene zmerne.

Delo je lično ter dobro osušeno.